

Lærerveiledning 5.- 7. klasse: Lær om kart og kompass (3 skoletimer à 45 minutter)

<p>Kompetansemål fra læreplanen:</p>	<p>Kroppsøving</p> <ul style="list-style-type: none"> -orientere seg ved hjelp av kart i kjent terreng -vere med i ulike friluftslivsaktiviteter og praktisere trygg ferdsel under varierte vêrtilhøve -følge enkle regler og prinsipper for samhandling og samspill og respektere resultatene <p>Matematikk</p> <ul style="list-style-type: none"> -lese av, plassere og beskrive posisjoner i rutenett, på kart og i koordinatsystem, både med og uten digitale verktøy
<p>Forslag til læringsmål:</p>	<p>Elevene skal gjøre seg kjent med kart og kompass Elevene skal kunne bruke kart og kompass for å orientere seg i terrenget og finne marsjretning mellom to punkter.</p>
<p>Forslag til tidsbruk:</p>	<p>3 skoletimer à 45 minutter</p>
<p>Tema:</p>	<p>Kart og kompass</p>

Dette opplegget har til hensikt å gi elevene tilstrekkelig kunnskap til å ta ut kurs mellom to punkter med hjelp av kart og kompass. Opplegget kan gjennomføres ute i naturen eller på skolens område.

Som forberedelse til opplegget må læreren ha kart over gjeldende område og tilstrekkelig med antall kompass til at det minst er et kompass per tredje elev. Hvis det er behov for å låne kart og kompass, eller assistanse i forbindelse med undervisningen, kan man kontakte en lokal orienteringsklubb. En oversikt over orienteringsklubber finner du på www.orientering.no

Time 1.

1.Oppstart av timen (5-10 minutter)

Innled timen med en samtale med elevene slik at de kan komme med sine meninger og synspunkter og erfaringer.

Dette opplegget har til hensikt å gi elevene tilstrekkelig kunnskap til å ta ut kurs mellom to punkter med hjelp av kart og kompass. Opplegget kan gjennomføres ute i naturen eller på skolens område.

Som forberedelse til opplegget må læreren ha kart over gjeldende område og tilstrekkelig med antall kompass til at det minst er et kompass per tredje elev. Hvis det er behov for å låne kart og kompass, eller assistanse i forbindelse med undervisningen, kan man kontakte en lokal orienteringsklubb. En oversikt over orienteringsklubber finner du på www.orientering.no

Time 1.

1. Oppstart av timen (5-10 minutter)

Innled timen med en samtale med elevene slik at de kan komme med sine meninger og synspunkter og erfaringer.

Emner for samtalen:

- Kjenner noen til kart og kompass fra før?
- Har noen brukt kart og kompass før?
- Hva vet dere om bruken av kart og kompass?

2. Gjennomgang av kart og kompass (35- 40 minutter)

Materiell: *Lær om kart og kompass, kart og kompass.*

- Gå gjennom slides om kart og kompass
- Del elevene inn i grupper på 2-3 stk.
- Del ut kart over området dere senere skal benytte og kompass til gruppene.
- La elevene trene på å ta ut kursen og orientere kartet etter fiktive start- og målpunkter. La elevene øve på hvordan de skal ta ut ulike kurser på kartet. Her er det viktig at elevene får prøve og feile mange ganger, slik at de repetert mye fra det de lærte under presentasjonen som læreren hadde innledningsvis.
- Avslutt timen med at gruppene får markere 4 punkter på sitt kart. Utgangspunktet skal være et sted som læreren bestemmer, for eksempel basketballkurven i skolegården.

Dette punktet skal elevene komme tilbake til mellom hver post, slik at lærer hele tiden kan ha en form for kontroll på elevene.

Punktene skal legges slik at man ikke nødvendigvis velger en sti eller veg for å komme seg til punktene i ruten, det er viktig at avstanden til punktene ikke er mer enn 100- 500 meter. Elevene skal også lage 4 ark med sitt gruppenavn på som skal brukes som poster i de neste timene.

Time 2:

3. Oppstart av timen (5- 10 min.):

- Kort oppfrisking av kart og kompass basert på forrige time.
- Del elevene inn i de gruppene som ble benyttet i forrige time

4. Plassering av poster og gjennomgang av egen løype (35- 40 min.)

- La gruppene bruke de kartene som ble brukt da de markerte sine 4 punkter.
- Elevene bruker kart og kompass til å kvalitetssikre, og selv gå gjennom sine punkter der de legger ut plakatene sine med gruppenavn.
- Elevene går gjennom løypen og skriver ned et kjennetegn for hver post de legger ut. Dette kan være kjennetegn som for eksempel:

- Stor stein
- Huske
- Kolle
- Bekk
- Sklie

- Avslutt timen med å kontrollere at alle har kommet gjennom sin egen løype og lagt ut de 4 postene.

Time 3.

5. Gruppene bytter kart med hverandre.

- Gruppene bytter kart med hverandre slik at ingen grupper har sitt eget kart.
- Gruppene skal bruke kartene de nå har fått tildelt, sammen med postbeskrivelsen, til å hente plakatene som den andre gruppen har lagt ut.
- Det skal brukes kart og kompass, der de skal tilbake til utgangspunktet mellom hver post de henter, f.eks. basketballkurven i skolegården. Når de har kommet tilbake etter og ha hentet en post, skal elevene ta ut ny kurs fra felles utgangspunkt (sted; eks. basketballkurven) for så å hente neste post.

6. Avslutning av timen

Når alle gruppene har kommet tilbake og har funnet postene kontrolleres det av lærer at alle postene er funnet. Bruk den siste delen av timen til å skape en refleksjon hos elevene. Der elevene selv får sjansen til å reflektere over timene. Forslag til spørsmål:

- Hva har dere lært?
- Hva var vanskelig?
- Hvordan løste dere de utfordringene dere møtte på?
- Hvordan fungerte gruppen?

Forslag til differensiering:

- Bruk enklere kart med mindre målestokk og flere detaljer.
- Bruk bare 1 punkt i stedet for 4 punkter.
- Bruk mindre områder, slik at elevene kan gå kun på kart, og ikke trenger kompass (f. eks. skolegården).